

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Fakulta pedagogická
Katedra anglického jazyka

**Hledání australské identity –
základní autorská motivace
Patricia Whitea**

2007

Lenka Damcová

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny literární prameny a publikace, ze kterých jsem čerpala.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské – diplomové – disertační práce, a to v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

České Budějovice

Lenka Damcová

Anotace

Hledání australské identity – základní autorská motivace Patricka Whitea

Cílem této diplomové práce je analýza díla Patricka Whitea, přičemž hlavní důraz bude kladen na Whiteovu prezentaci australského kontinentu, historie i současné společnosti a jak všechny tyto diskriminanty ovlivňují vývoj jednotlivých Whiteových literárních postav. Těžištěm práce je literární rozbor a interpretace románů *A Tree of Man*, *Voss*, *The Eye of the Storm*, *A Fringe of Leaves* a *The Vivisector*. Část práce je věnována nalezeným podobnostem mezi autorovým životem a osudy jeho postav.

Vedoucí práce: PhDr. Jiřina Johanisová

Annotation

Search for the Australian identity – the basic motivation in the works by Patrick White

This paper aims at an analysis of major themes in Patrick White's novels with special attention given to the awareness of Australian identity as the chief motif in *The Tree of Man*, *Voss*, *The Vivisector*, *A Fringe of Leaves*, and *The Eye of the Storm*. No less important is the study into the autobiographical inspiration behind White's characters.

Supervisor: PhDr. Jiřina Johanisová

Obsah

Úvod.....	2
Životopis Patricka Whitea.....	4
Historicko-společenské aspekty australské identity ve Whiteových románech.....	12
Geografický základ Whiteových románů.....	12
Trestanecká minulost.....	14
Městské prostředí.....	15
Venkovský život a chov ovcí.....	18
Australské kulturní tradice.....	20
Australská angličtina.....	23
Tematický záběr Whitových „australských“ románů.....	27
The Tree of Man.....	27
Voss.....	28
A Fringe of Leaves.....	29
The Vivisector.....	30
The Eye of the Storm.....	31
Střet reality a fikce.....	32
Ženské hrdinky.....	47
Projekce vlastních autorových prožitků	51
Whiteova dramatická tvorba.....	68
Závěr.....	71
Summary.....	73
Literatura.....	75

Úvod

Patrick White je pravděpodobně jeden z nejvýznamnějších a nejnámějších australských spisovatelů. Fakt, že z této země pocházel a prožil v ní velkou část svého života, ovlivnil jak tematické zaměření, tak způsob jeho tvorby. Neaustralským čtenářům jeho romány umožnily poznat život v Austrálii a její historická, geografická, sociální i společenská specifika, protože děj většiny z nich se odehrává na australském území.

Tato práce se zaměří na zobrazení australské identity v jednotlivých dílech a její vnímání hlavními postavami. Je jisté, že postavy z románů odehrávajících se v historii (*Voss*, *A Fringe of Leaves*) čelily jiným podmínkám než postavy děl, jež se odehrávají v autorově současnosti (*The Tree of Man*, *The Vivisector*, *The Eye of the Storm*), kdy se do popředí dostávají spíše sociální aspekty.

Dále se tato práce pokusí o analýzu rozdílů mezi mužskými a ženskými hlavními hrdiny. Vzhledem k tomu, že mezi psychikou a vnitřní silou ženy a muže existují rozdíly, pokusím se takové rozdíly v jednotlivých dílech nalézt a porovnat soužití žen a mužů a jejich reakci na život na „nejmladším kontinentu“.

Ačkoli australská identita je základem všech Whiteových románů, jeho dílo se zabývá širokou škálou témat a tato práce se tedy okrajově zmíní i o dalších významných tématech v nich uvedených.

V návaznosti na tématický obsah bude většina Whiteových děl později analyzována a porovnávána z různých hledisek s přihlédnutím k prezentaci jednotlivých postav.

Zvláštní oddíl práce bude věnován základním informacím o Austrálii a jejím historickým, geografickým či společenským zvláštnostem. Pokusím se zjistit, zda autor pracoval se skutečnými reáliemi, do nichž pak zasadil děj svých románů, nebo zda si vytvořil svůj vlastní fiktivní svět, svou vlastní Austrálii.

Součástí práce bude i autorův životopis, protože je velice pravděpodobné, že jeho vlastní životní zkušenosti, ať dobré či špatné, mohly v mnohém ovlivnit jeho literární tvorbu. Nalezeným spojitostem bude věnována zvláštní kapitola.

Závěr diplomové práce se pouze okrajově zmíní o další oblasti Whiteova autorského zájmu, jíž je jeho divadelní tvorba.

Životopis Patricka Whitea

Ačkoli byli jeho rodiče původem Australané, Patrick Victor Martindale White se narodil 29.května 1928 v Knightsbridge v Londýně. Když mu bylo šest měsíců, vrátila se rodina spolu s ním do Austrálie a usadila se v Sydney. Dětství strávil v malém bytě spolu se svou sestrou, chůvou a služkou, zatímco rodiče bydleli ve vedlejší bytě. Vzdálenost mezi ním a rodiči nebyla dána pouze tím, že bydleli odděleně, i psychicky nebyli naladěni na stejnou vlnu a tato vzdálenost mezi nimi přetrvávala po celý Whiteův život.

Když byly Patrickovi čtyři roky, zjistili lékaři, že chlapec trpí astmatem, nemocí, na kterou zemřel jeho dědeček. Kvůli podlomenému zdraví se nemohl účastnit dětských her s vrstevníky. Právě toto byl zřejmě okamžik, kdy si izolaci od rodičů i vrstevníků začal kompenzovat rozvíjením vlastní představivosti.

V deseti letech byl Patrick rodiči poslán studovat na internátní škole v Novém Jižním Walesu, jehož venkovské prostředí a vysočina měly pomoci zklidnit Whiteovo astma. Ve škole si musel zvykat na přítomnost ostatních dětí, jelikož svůj dosavadní život trávil “v izolaci”, stranou od

vrstevníků. Protože se ale škola dostala do finanční tísně, navrhl ředitel poslat Whitea do školy v Anglii, s čímž rodiče souhlasili. Dospívající hoch byl tedy vytržen z australského prostředí a ocitl se v Cheltenhamu v Anglii. Jeho matka byla toho názoru, že co je anglické, to je dobré, a otec, i když šovinistický Australan, většinu jejích rozmarů respektoval.

Pobyt na nové škole White později popisoval jako “*a four-year prison sentence*”. Rodiče se setrou se vrátili do Austrálie a on se opět uzavřel do sebe, měl pouze pár přátel. Blízkým přítelem mu byl Ronald Waterall, starší a zženštlý chlapec, se kterým měl White podobné zájmy. David Marr, autor Whiteova životopisu, napsal, že White s Waterallem spolu chodili ruku v ruce po londýnských divadelních představeních a sledovali své oblíbené herce. Když Waterall ze školy odešel, stáhl se White do sebe ještě více. Chtěl se stát hercem, s čímž ale rodiče nesouhlasili. Povolili mu skončit školu dříve, ale s podmínkou, že se nejdříve vrátí domů do Austrálie, “*to try life on the land*”, zkusit tvrdou práci rolníka.

Dva roky tedy White pracoval v australských Sněžných horách v Novém Jižním Walesu jako dobytkař. Rodiče si totiž mysleli a doufali, že mu tvrdá práce vyžene umělecké ambice z hlavy. Během pobytu mezi chovateli skotu si uvědomil, jaký je mezi ním a ostatními propastný rozdíl. To, že byl v Anglii nazýván ten z kolonie (“*a colonial*”), nebylo tak

hanebné, jako nyní, kdy ho v rodné zemi nazývali “Pom”, hanlivým názvem pro Angličana. Ve své autobiografii White píše, že se tehdy bál otevřít ústa, aby jeho bližní neslyšeli, jak mluví. V penzionátu se naučil spisovnou angličtinu, zatímco v Austrálii (a obzvláště na farmách) se mluví australskou angličtinou, značně hovorovou. I když se mu během pobytu na venkově značně zlepšilo zdraví, s radostí uvítal možnost odejít studovat na King’s College v Cambridgi, protože si uvědomil, že život na farmě nebyl „jeho šálek kávy“. Vrátil se tedy do Londýna, který se už dávno předtím stal jeho oblíbeným místem.

Na univerzitě studoval francouzskou a německou literaturu. Během prvního semestru se zamiloval do mladého muže, který na King’s College studoval teologii (chtěl se stát anglikánským knězem). Jelikož White nechtěl přítele ztratit, rozhodl se o svých citech k němu nemluvit. Stejně jako mnoho jiných homosexuálů se v té době obával, že by byl kvůli své odlišné sexuální orientaci odsouzen k osamělému životu.

Ještě během studia na univerzitě vydal White sbírku básní *The Ploughman and Other Poems* (1935, *Oráč a jiné básně*). V roce 1935 získal White titul Bachelor of Arts. Pak se na krátko usadil v Londýně, kde se mu poměrně slušně začalo dařit. Přepracoval román *Happy Valley* (1939, *Šťastné údolí*), který napsal během práce na farmě v Austrálii.

Poté, co mu v závěti otec odkázal značnou sumu peněz, mohl vydat svůj první román, který měl v Londýně úspěch, ale v Austrálii byl přijat chladně. Angličany pravděpodobně zaujaly australské reálie a život na tamních farmách, protože to pro ně bylo neznámé a svým způsobem exotické prostředí.

Na konci 30.let strávil White určitou dobu ve Spojených státech, kde napsal *The Living and the Dead* (1941, *Živí a mrtví*).

Po vypuknutí druhé světové války se vrátil do Londýna a byl přijat do Královského letectva jako důstojník zpravodajské služby. Samotných válečných bojů se White neúčastnil díky svému astmatu. Válečná zpravodajská služba ho zavedla na Střední východ a do konce války sloužil v Egyptě, Palestině a Řecku. Tam se seznámil se svým životním partnerem Manoly Lascarisem.

Po válce se znovu vrátil do Austrálie a zakoupil dům v Castle Hill, na polovenkovském předměstí Sydney, kde se s Manoly Lascarisem usadili. Osmnáct let tam spolu žili, prodávali květiny, zeleninu, mléko a smetanu. Zároveň se během těchto let prosadil jako uznávaný spisovatel, když vydal romány *The Aunt's Story* (1948, č. *Tetiččin příběh*) a *The Tree of Man* (1955, č. *Strom člověka*, 1962).

Je patrné, že mnoho událostí z autorova života se přímo odrazilo v jeho dílech. Inspiroval se zážitky, které sám emotivně prožíval. Mohl o

nich tudíž podat pravdivou výpověď a zároveň se svěřit s problémy, které ho trápily.

Co se čtenářské obliby týče, historie se vždy bohužel znovu opakovala, když i jeho další knihy byly přijímány s nadšením ve Spojených státech, zatímco australští kritici je ostře napadali a odmítali je uznat jako kvalitní literaturu.

Není divu, že po neúspěchu svých knih v rodné zemi začal White uvažovat, zda má vůbec smysl v psaní dál pokračovat, protože jej australští čtenáři i kritici neuznávali (tři z jeho knih dokonce kritici označili za „un-Australian“), ale on se rozhodl nevzdat se a pokračovat ve psaní. Další román nazvaný *Voss* (1957, č. *Poušť Johanna Vosse*, 1980) zaznamenal nečekaný úspěch a White za něj získal „*Miles Franklin Literary Award*“, cenu udělovanou autorům, kteří ve svém díle, románu, rádiové či televizní hře, popisují život v Austrálii. Děj románu je zasazen 19.století a opírá se o skutečnou historickou událost. Autor při psaní čerpal z historických záznamů o vědci, který se skutečně rozhodl jako první přejít australský kontinent z východu na západ. Dílo obsahuje řadu historických reálií, takže pro neaustralské čtenáře může být zásadním zdrojem informací o australském kontinentu.

V 60.letech vydal White román *Riders in the Chariot* (1961, č. *Jezdci v ohnivém voze*), který se okamžitě stal bestsellerem a díky němuž

autor znovu získal Miles Franklin Award. Roku 1963 prodali White s Lascarisem dům v Castle Hill a koupili si dům u parku Centennial v centru Sydney. Během 60.let vydal White několik děl odehrávajících se ve smyšleném předměstí, které nazval „Sarsaparilla“ (*Riders in the Chariot*, soubor povídek *The Burnt Ones* (1964, č. *Spálení*), román *The Solid Mandala* (1966, č. *Pevný kruh*) a divadelní hru *The Season at Sarsaparilla* (1965, *Sezóna v Sarsaparille*). V této době měl již vybudovanou pověst jednoho z nejlepších spisovatelů světa. Velmi si však hlídal své soukromí a odmítal jakákoliv interview a veřejná vystoupení. Okruh jeho blízkých a přátel se přesto značně rozšířil. Konečně se neobával, že bude odsouzen za svou homosexualitu a mohl si vynahradit nedostatek přátel z dětství.

Roku 1968 napsal román *The Vivisector* (1970, č. *Vivisektor*), portrét umělecké osobnosti. Mnoho lidí si myslelo, že se inspiroval svým přítelem, australským spisovatelem Sidney Nolanem (což White vehementně popíral); lze se domnívat, že do hlavní postavy tohoto románu zasadil i řadu autobiografických prvků. V tomto období se také White rozhodl, že za svá díla nepřijme již žádné ocenění. Odmítl literární cenu v hodnotě 10,000 amerických dolarů a další Miles Franklin Award.

V roce 1973, kdy byla Whiteovi udělena Nobelova cena za literaturu „*for an epic and psychological narrative art, which has*

introduced a new continent into literature“, White sice odmítl přijmout veškerá ocenění týkající se jeho díla a pověřil přítele Sidney Nolana, aby cenu ve Stockholmu přijal v jeho zastoupení, ale získání Nobelovy ceny okamžitě značně ovlivnilo jeho kariéru. Jeho vydavatel zdvojnásobil počet výtisků dalšího románu *The Eye of the Storm* (1973, č. *Oko uragánu*, 1978) a dal Whiteovi vyšší zálohu na další román. White peníze získané za Nobelovu cenu využil na vybudování nadace, která každoročně uděluje „*The Patrick White Award*“ talentovaným australským spisovatelům, kterým se dosud nedostalo náležitého uznání.

Během 70.let se značně zhoršil Whiteův zdravotní stav – začaly mu vypadávat zuby, opouštěl ho zrak a měl chronické záněty plic. Přesto ještě vydal romány *A Fringe of Leaves* (1976, č. *Sukně z listí*, 1980) a *The Twyborn Affair* (1980, č. *Případ Twybornů*), ale krátce nato oznámil, že napsal svůj poslední román a že bude v budoucnosti psát pouze pro rozhlas a divadlo.

Roku 1981 vydal White svou autobiografii *Flaws in the Glass: A Self-Portrait*, v níž se mimo jiné zabýval svou homosexualitou a vysvětlil též, proč odmítl osobně převzít Nobelovu cenu.

White zemřel po dlouhé nemoci 30.zářím roku 1990. Vzhledem k tomu, že si vždy velmi chránil své soukromí, mohla být zpráva o jeho smrti zveřejněna podle jeho instrukcí až po smutečním obřadu. Lascaris

splnil Whiteovo přání a rozprášil jeho popel v Centennial parku poblíž jezírka, u kterého White rád sedával.

Z porovnání Whiteova životopisu a tematického obsahu jednotlivých románů je zřejmé, že jsou vzájemně propojené. Jednotlivé události z vlastního života používá jako zdroj námětů pro všechna svá díla. Ať se jedná o rodinné neshody, cesty po Evropě, obtížný návrat do rodné Austrálie, farmářský způsob života na předměstí či život ve velkoměstě; všechny tyto fenomény lze najít jak v autorově vlastním, či literárním světě.

To, že jako malý chlapec musel Austrálii opustit a pak se do ní vracel jako dospělý muž, znamená jedno – Patrick White se musel znovu seznamovat s rodnou zemí a hledat k ní nový přístup. Do Austrálie se mu zpátky nechtělo. V Anglii žil plnohodnotný život, jeho životní podmínky byly na dobré úrovni, a hlavně – nikdo se mu neposmíval, že se chce stát umělcem. V Austrálii byli umělci považováni za bohémy, do tamního prostředí se hodili spíše zemědělci a farmáři, kteří museli tvrdě pracovat.

Svou vlastní australskou identitu si musel po návratu “domů” budovat znovu. Bylo to o to horší, že jej australská společnost jako autora a spisovatele neuznávala. Musel všem dokazovat, že si jejich úctu skutečně zaslouží. Nevzdal se a jeho trpělivost mu přinesla ovoce. Patrick White si své místo v australském světě nakonec vybojoval.

Historicko-společenské aspekty australské identity ve Whiteových románech

Jestliže pojem *národní identita* je definován jako vztah člověka k vlastnímu národu, s ohledem na všechny jeho zvláštnosti, přírodní jevy, historický a společenský vývoj, pak *australskou identitu* je možno chápat jako ztotožnění se s Austrálií, i když daný vztah může být u každého jedince vnímán odlišně. Taková individuální variabilita ovšem nebrání tomu, aby některé románové postavy byly vybaveny podobnými nebo dokonce shodnými rysy. A právě těmto podobnostem i rozdílům bude věnována následující část diplomové práce.

Geografický základ Whiteových románů

Přírodní a geografické podmínky na australském kontinentě jsou pro většinu čtenářů na celém světě dost vzdálené, a tak pro představu a pochopení Whiteových textů je nutné pro nastínit alespoň některá základní fakta.

Austrálie se rozkládá na nejmenším ze všech kontinentů, který je zároveň nejnižším, nejméně členitým, a nejsušším. Žije v ní 19,5 miliónů obyvatel, z nichž pouze 2,2 procenta tvoří původní obyvatelé, Austrálci

(aboriginové), kteří dnes většinou žijí v rezervacích. Převážnou většinu obyvatel dnes tvoří potomci přistěhovalců z evropských zemí. Z historického hlediska národní ráz australské společnosti nejvíce ovlivnila nejstarší vrstva imigrantů z Velké Británie a Irska.

Přestože Austrálie je považována za „nejmladší“ kontinent z hlediska evropského osidlování, zároveň představuje jednu z nejstarších zemí, protože je již přes 40 000 let obydlena australskými domorodci. Počátek evropské kolonizace této země byl spojen s Brity, kteří sem od konce 18. století posílali vězně a založili zde trestaneckou kolonii.

Ve 2. polovině 19. století byl australský kontinent v mysli mnoha Evropanů obýván pouze domorodci a deportovanými kriminálníky. Podle historických zdrojů začalo osidlování Austrálie počátkem 19. století. Roku 1770 král Jiří III. oficiálně prohlásil východní pobřeží, nazvané New South Wales, britskou kolonií. Přehlnuté věznice a ztráta amerických kolonií ve válce za nezávislost přinutily Angličany zřídit na novém území trestaneckou kolonii. První flotila, sestávající ze dvou válečných a devíti dopravních lodí, dorazila do zátoky Sydney Cove v roce 1788. Zpočátku zde žilo 750 odsouzců, přibližně 210 námořníků a 40 žen a dětí.

Na australském kontinentu se odehrávají všechny Whiteovy významné romány, *The Tree of Man*, *Voss*, *The Vivisector*, *A Fringe of Leaves* i *The Eye of the Storm*. Svůj význam má i to, že autor nevytvářel

pro místa dějů smyšlená jména, nýbrž všechny místní názvy zmíněné v jeho knihách (města, ulice, parky, ostrovy) jsou reálné a v Austrálii se skutečně nachází.

Trestanecká minulost

V románech *Voss* a *A Fringe of Leaves* se White vrací do 2. poloviny 19. století, tedy do doby, kdy byl australský kontinent obydlen domorodci a deportovanými zločinci, a White se této problematice nemohl nedotknout. Všechny literární postavy měly určité představy o trestancích a trestaneckých koloniích. Všichni se domnívali, že díky tomuto způsobu osídlování bude Austrálie zemí zkaženou a plnou zločinců.

I Ellen Roxbourghová (*A Fringe of Leaves*) měla původně takové předsudky. Pak ale přišel jeden jediný okamžik a byla nucená své představy o trestancích přehodnotit. Osobně se s několika trestanci setkala. Byli to lidé, kteří v Anglii spáchali nějaký trestný čin (ať to byla vražda nebo „pouhá“ krádež) a následně byli lodí posláni odpykat si trest v australské věznici. Jeden z nich, Jack Chance, ji vysvobodil z divošského zajetí a dovedl ji zpět do civilizovaného světa, do Moretonské zátoky.

V románu *Voss* je také jedna z postav bývalým trestancem. Je jím

Judd, muž, který se veřejně postavil proti Vossově vizi projít vnitrozemím, když poznal, že výprava na další cestu nemá dostatek sil.

Jak Jack Chance, tak i Judd ve svých postavách nesli silné lidské vlastnosti, tím silnější, že oba byli odsouzení zločinci. Autor tím poukazuje na to, že i mezi odsouzenci a zločinci lze najít jedince, kteří jsou nositeli lepších vlastností než ti, kteří je do vězení poslali.

Městské prostředí

Zvláštní postavení nezi prostředími, do nichž White zasadil své romány, zaujímá Sydney. Je to místo, které u něho prochází historickým vývojem, protože se s ním setkáváme jak v románech historických (*Voss*, *A Fringe of Leaves*), tak i v románech ze současnosti (*Vivisector*). Ve 2.polovině 19.století bylo Sydney stále považováno za trestaneckou kolonii, ale kromě trestanců se tam začaly usazovat další skupiny lidí, většinou obchodníků, kteří zásobovali kolonie a nově příchozí osadníky.

Trestanci byli nuceni v nové kolonii pracovat – káceli stromy a keře a stavěli domy. První domy byly postaveny na místě, které se dnes nazývá „The Rocks“ (oblast, které kdysi vévodily rozeklané pískovcové útesy na západním břehu Sydneyské zátoky). Další postupný rozmach města směřoval do vnitrozemí, ale nejstarší a nejbohatší část Sydney je v těsné blízkosti přístavu.

Ve Vossovi najdeme zmínku o Potts Point – je to část Sydney, které vévodí viktoriánské domy bohatých obchodníků, kde bydlela rodina pana Bonnera. Laura Trelawneyová mohla dokonce z oken pokoje vidět sydneyjský přístav. Dalším zmíněným místem je park The Domain, kde měla být slavnostně odhalena socha uctívající památku pana Vosse. Původně byl The Domain soukromým parkem guvernéra, ale dnes je volně přístupný. Manželé Roxbourghovi ze Sydney poznali pouze přístav. Netrpělivě totiž čekali na odjezd lodi, která je měla dovézt domů.

I další romány Patricka Whitea se ale hemží názvy částí Sydney a jeho ulic; jedná se hlavně o romány *The Vivisector*, ale menší zmínky nalezneme i v dílech *The Eye of the Storm* a *The Tree of Man*.

Hurtle Duffield (*The Vivisector*) pocházel z chudé rodiny, která bydlela v předměstské Cox Street. Když ho pak Courtneyovi adoptovali (ve skutečnosti ho koupili za 500 liber), vedla jeho cesta do centra Sydney, do jejich rodinného sídla. Poté, co se mu začalo pracovně dařit, koupil si Hurtle dům ve Flint Street. Podle popisu stál dům nedaleko centra města. Retrospektivní výstava Hurtla Duffielda se pak konala v State Gallery.

Centennial Park byl pouze zmíněn ke konci knihy. Lokalitu tohoto parku využil White hlavně v díle *The Eye of the Storm*. Sám totiž na

tomto místě žil a park miloval. Centennial znamená česky „stoletý, pořádaný ke stému výročí“ - 26.ledna 1888, u příležitosti stého výročí založení kolonie, bylo někdejší veřejné prostranství věnováno „navždy k užívání lidu Nového Jižního Walesu“.

Pro mnoho lidí Centennial Park byl (a je) překrásným koutem přírody, dokonce i Elizabeth Hunterová jej milovala. V té době to ale rozhodně nebylo místo, kde by tehdejší smetánka chtěla bydlet.

„Proboha Elizabeth, snad byste se nezahrabala u Stoletého parku! Přece se nepřestěhujete z buše – prakticky do buše! V životě jsme neznali nikoho, kdo by bydlel v Moretonské ulici. Nez bývalo jí než odpovídat: Tak teď znát budete.“¹

Austrálie ale neznamena pouze bývalou trestaneckou kolonii a Sydney. Autor nás prostřednictvím svých literárních hrdinů provádí po celém australském kontinentu. Elizabeth Hunterová zažila oko hurikánu na ostrově Brumby ležícím u pobřeží Queenslandu. Voss se svou expedicí navštíví Newcastle a do vnitrozemí pokračuje přes Darling Downs (v jižním Queenslandu). Ray Parker procestoval téměř celou zemi: z doslechu se rodiče dozvěděli, že byl v mnoha městech podél celého pobřeží, například v městech Cairns (přístavní město v Queenslandu),

¹ Oko uragánu, s.33

Albany (přístav v Západní Austrálii), Coolgardie (město ve vnitrozemí jižní části Západní Austrálie, které zasáhla zlatá horečka), Melbourne (druhé největší australské město ležící ve státě Victoria) či Broome (město v perlařském regionu na severu Západní Austrálie).

Venkovský život a chov ovcí

Součástí vývoje australské identity jsou i typické zemědělské a kolonizační činnosti.

Úrodná půda vhodná pro pěstování obilí a pastviny vhodné pro chov ovcí byly v minulosti důležitým faktorem ovlivňujícím kolonizaci australského vnitrozemí. Chov ovcí zůstává pro australské zemědělství i nadále velice důležitý. Nejznámější chované plemeno je tzv. merino poskytující velmi jemnou vlnu, která se vyváží do celého světa.

Chovem ovcí merino se poprvé zabývala Elizabeth Farmová v Parramattě –sydneyském předměstí, které bylo založeno jako první vesnice v Austrálii. Byla zde totiž kvalitní půda, vhodná pro pěstování pšenice a chov ovcí. Nejpočetnější stáda merinových ovcí jsou vedle Nového Zélandu a amerického kontinentu právě v Austrálii.

Ani Patrick White neopomenul tuto součást australské historie zakomponovat do několika svých děl. Jak Alfred Hunter (*The Eye of the Storm*), tak Harry Courtney (*The Vivisector*) byli majiteli ovčích farem.

Farma pana Huntera nazvaná Kudjeri byla vlastně zdrojem veškerých rodinných financí, z čehož vyplývá, že dobré ovce a kvalitní vlna přinášely Australanům bohatství a prosperitu.

Harry Courtney vlastnil dokonce tři farmy – Mumbelong, Yalladookdook a Sevenoaks. Na rozdíl od pana Huntera ale na farmě pracoval pouze čas od času.

„When he was particularly what Maman called „boring“ he used to tell about the blisters he had got digging holes for fence-posts, and dagging sheep. Edith said Mr Courtney had made a fortune several times over from sheep and cattle”.²

V obou románech byla práce na farmě spojená vždy pouze s muži, kteří tvrdou práci vykonávali rádi, ale jejich manželky s venkovským životem nechtěly mít nic společného a raději žily s dětmi ve městě, v obou případech v Sydney.

V románech *Voss* a *A Fringe of Leaves* nejsou zemědělství ani chov dobytka popisovány explicitně. Stáda ovcí a koz sloužila Vossově výpravě jako zdroj potravy, a navíc byla také využita k dobarvení koloritu tehdejší Austrálie. Stáda pasoucí se na šťavnatých zelených plochách symbolizují plodnost země.

² The Vivisector, s.103

Pro Stana Parkera (*The Tree of Man*) je zemědělství zdrojem obživy a zároveň i výdělku, protože prodával jak kusy svého dobytka ze svého chovu, tak i zeleninu, kterou vypěstoval. Celý jeho život byl spojen s prací na půdě, často velmi tvrdou a náročnou. Svá pole vymýtil a než začala přinášet úrodu, musel opravdu tvrdě pracovat.

Po mnoho let se o Austrálii říkalo, že „jede na ovčím hřbetu“, což byla narážka na vlnu, která zemi přinášela mimořádné zisky. Dnes však již vlnářský průmysl žezlo netřímá.

White se však nevyhýbá zmíenkám o dalších hospodářských činnostech spojených s australským prostředím. Například Ray Parker pracuje v přístavech (Melbourne, Cairns či Albany), které od počátku umožňovaly novému kontinentu styk se světem a byly tehdy zdrojem prosperity. V jednom období svého života se Ray pokouší o štěstí při hledání zlata (narážka na zlatou horečku v 50.letech 19.století).

Australské kulturní tradice

Původní obyvatelé Austrálie, aboriginové, zobrazovali své představy a fantazie na dominantách krajiny, hlavně ve skalách a v jeskyních, kde hledali domorodci úkryt během období dešťů. Jejich malby jsou po stránce výtvarné velmi prosté, ale přesto neobyčejně působivé. Především když si uvědomíme, že mnohá tato díla zobrazující vyhynulá

zvířata nebo válečné výjevy jsou tisíce let stará.

Když se Vossova výprava, překvapena náhlým příchodem období dešťů, schovala do jeskyně, našla tam podobné jeskynní malby. Naštěstí s sebou měli domorodého chlapce, který jim mohl význam některých zobrazení vysvětlit.

*„Kangaroo,“ said the boy. „Old man,“ he smiled, touching certain parts. These were very prominent, and befitting.*³

Zvířecí symboly byly pro bílé muže těžko pochopitelné, ale ty, které znázorňovaly lidské postavy, muži dokázali snadno rozšifrovat a porozumět jim.

The little fishbone in faded red ochre had entered the wizened pear, that would soon be rattling in its cage of bones.

*„See, this man is going to die. They have planted a spear in his heart.“*⁴

Od umění starého tisíce let nás postava Hurtla Duffielda z románu *The Vivisector* zavede do 20.století. Hurtle je malíř obrazů, který ale těžce prosazuje svá díla, protože dosavadní australská umělecká díla se držela naturalistické tradice, zatímco Hurtle používal ostré barvy, většina jeho

³ Voss, s.274

⁴ ibid, s.280

námětů byla společensky nevhodná a jejich ztvárnění mnoho lidí spíše odpuzovalo. Hurtle v tom viděl hluboký nesoulad mezi uměním a realitou: „...*the great discrepancy between aesthetic truth and the sleazy reality*”. Když ho pan Caldicott, požádal o několik obrazů do své galerie, tvrdil, že ji jeho obrazy okoření: “*they will provide the controversial salt*”⁵

Po výstavě mu Caldicott poslal recenzi z Heraldů, která přinesla následující výtky:

... that this country has been evolving an art of its own immediately recognizable for its honesty and truth, which Hurtle Duffield attempts to explode. In his three canvases here on view he reveals a pretentious predilection for sensuous exercises in egotism. ... his meticulous dissection and abstraction of nature and the sloppy, self-indulgent, anthropomorphic forms executed in bestial colour.”⁶

Odmítnutí kritiky však Hurtle od malování neodradilo, kdyby nemaloval, ztratil by smysl života. Jediné, co na světě miloval, byly jeho malby, a těm se věnoval až do smrti. Ve chvíli, kdy umíral, věděl, že největší a nejvelkolepější obraz svého života se mu podařilo namalovat. Dá se říci, že umíral smířený s myšlenkou smrti.

⁵ The Vivisector, s.193, 219

⁶ ibid, s.233

Australská angličtina

Australská angličtina se začala lišit od britské angličtiny brzy po založení kolonie Nového jižního Walesu v 1788. Britové do Austrálie posílali hlavně odsouzence z velkých anglických měst, kteří nejčastěji mluvili londýnským dialektem Cockney. Avšak během zlaté horečky začala takzvaná “amerikanizace”, která se ještě zrychlila masivním přílivem amerických vojáků během 2.světové války.

Současná kultivovaná australská angličtina má mnoho podobností se spisovnou britskou angličtinou, nicméně používá ji méně než deset procent populace.

Pro navození přesvědčivého australského prostředí Whiteovi nestačí pouze informace geografické či historické, ale celkový dojem umocňuje i použitím typické slovní zásoby.

Například v románě *The Vivisector*, který je poměrně jazykově náročný, je řada dialogů defacto zápisem mluvené angličtiny s velkým množstvím zkrácených výrazů a hovorových frází, jež jsou pro nerodilého uživatele anglického jazyka či jeho australské varianty těžko srozumitelné. Nespisovný jazyk ale lépe charakterizuje sociální vrstvu, ve které se dialog a zároveň i většina děje odvíjí. Tímto jazykem mluvila rodina Duffieldových v Cox Street, Hurtlovi vrstevníci, služky

v Sunningdale a zaměstnanci pana Courtneyho v Mumbelongu:

*„I dunno if ‘e’s sick. Spargo ‘imself ain’t too sure. ‘E oughter shift the wethers. I’m tellin’ yer, Mr Courtney, now yer’ve come. Sparge says ‘e ain’t sick, or no more than a woman couldn’t fix.”*⁷

Hurtle zpočátku také mluvil nespisovně, složitější slova, která ještě neznal, dokonce vyslovoval špatně:

*“Well – Pa had no edgercation (education).”*⁸

*“That isn’t scribble, it’s droring (drawing).”*⁹

*“Ere, Mother, where’s the pertater? You forgot the pertater (potatoe).”*¹⁰

*“The sourun (sovereign) Mrs Courtney gave me.”*¹¹

Ostatní díla jsou napsána spisovnou angličtinou, ale v románě *The Vivisector* kvůli větší autentičnosti sociálního prostředí chudých vrstev autor použil i několik hovorových, typicky australských slov, což ještě více dotváří australské prostředí.

Pro australskou angličtinu je typické častější použití deminutiv. Mohou být tvořena různými způsoby, například přidáním - o nebo - ie ke

⁷ The Vivisector, s.104

⁸ ibid, s.13

⁹ ibid, s.17

¹⁰ ibid, s.28

¹¹ ibid, s.43

zkráceným tvarům prvotních (spisovných anglických) slov. Město Brisbane je často nazvané *Brissie*, Austrálii nazývají její obyvatelé *Aussie*.

“A bloke gave them to me Friday night – a business noise from Brissy.”¹²

Celý román je protkán hovorovými výrazy, kterým občas není snadné porozumět. Jde o hovorové výrazy jak anglické, tak australské, například výraz „**dough**“ (hovorový výraz pro peníze: *“They got the dough, though,” she sighed, “if you can dig it out of ‘em”¹³*. nebo výraz „**booze**“ (hovorově chlast: *„But the booze’s gunne be on me.“¹⁴*

V textu je možno nalézt i mnoho slov typických pro australskou slovní zásobu, jako například slovo „**billy**“ (australský výraz pro kotlík: *“She was carrying a white-enamelled billy, with a chip out of the lid about the size of a thumbnail.”¹⁵*, „**dunny**“ (australský slangový výraz pro záchod: *„The dunny at the back, though pretty thoroughly trussed with bignonia ...“¹⁶* nebo výraz „**the johns**“ (poldové: *„You’re not wanted by the*

¹² The Vivisector, s.222

¹³ ibid, s.206

¹⁴ ibid, s.194

¹⁵ ibid, s.409

¹⁶ ibid, s.306

*johns, are yer?*¹⁷

S australskou angličtinou se setkáme spíše ve venkovských oblastech, zatímco obyvatelé měst jsou pyšní na svou „britskost“ a mluví spisovnou angličtinou. Většina lidí je ale hrdá na svůj australský původ a nazývají Brity „**poms**“. Do češtiny by se dal tento výraz přeložit jako „anglán“.

S tímto výrazem se lze setkat i v románu *The Vivisector*: “*Tommo Sullivan said Hurt Duffield was the son of a no-hope pommy bottle-o down their street...*”¹⁸

¹⁷ *The Vivisector*, s.193

¹⁸ *ibid*, s.40

Tematický záběr Whitových „australských“ románů

The Tree of Man

Knihu *The Tree of Man* lze považovat za rodinnou ságu, která popisuje životy dvou generací farmářské rodiny v buši daleko od města. Na konci románu se toto místo stane součástí předměstí rychle rostoucího Sydney.

Stan Parker se svými průvodci koněm a psem podniká cestu do vzdáleného místa, kde mu otec odkázal kus půdy, respektive kus zarostlého buše. Poté co svůj nový pozemek vyčistí, aby na něm mohl postavit jednoduchý domek, přiveze si tam svou manželku Amy. Spolu pak bojují s divokou australskou přírodou a musí čelit takovým událostem jako jsou záplavy, období sucha či následné požáry v buši, aby si pro sebe a svou roustoucí rodinu založili domov. Postihují je nejen přírodní katastrofy, ale i rodinné a manželské krize. I v tomto románu vzdává White hold lidské vytrvalosti a odolnosti, když na příkladu jedné rodiny demonstruje postupné osidlování australského vnitrozemí evropskými osadníky.

The Tree of Man je vlastně vyprávění velmi podobné příběhům osidlování amerického divokého západu, pouze zasazené do exotičtějšího prostředí země, která byla zpočátku trestaneckou kolonií. Pro Australany byl děj této knihy něco samozřejmého, co řada z nich prožívala každý den,

takže očekávali něco více dobrodružného či obdivuhodného, aby svět začal jejich zemi uznávat. Skutečnost, že hlavní hrdina románu Stan Parker byl obyčejný „tuctový“ člověk byla pro mnohé frustrujícím zklamáním.

Voss

Děj románu *Voss*, na rozdíl od fiktivního vyprávění o životě prvních osadníků, vychází z historického základu. Je zasazen do Austrálie 19.století a opírá se o skutečnou historickou událost. Autor při psaní čerpal z historických záznamů o vědci, který se rozhodl jako první přejít australský kontinent z východu na západ.

Román má dvě dějové linie – první z nich popisuje náročnou výpravu do australského vnitrozemí vedenou německým přírodovědcem Johannem Ulrichem Vossem, druhá se věnuje neobvyklému, ale vášnivému vztahu mezi Vossem a Laurou Trevalyanovou. Poněvadž se však potkali pouze několikrát, nemohl se bohužel jejich vztah plně rozvinout. Přesto k sobě cítí silnou přitažlivost založenou na pocitu vnitřního porozumění.

Jádro knihy spočívá v popisu Vossovy expedice, australské přírody a v analýze vztahů jednotlivých členů výpravy. Ve vnitrozemí je Voss vystaven strádání a musí se vyrovnat se vzpourou a zradou, což oslabí jeho snahu vydržet a obstát ve zkoušce, kterou si sám určil. Mezitím

roste jeho láska k Lauře, jež zároveň posiluje jeho víru a odhodlání.

Laura na svého milého čeká v Sydney a měsíce odloučení prožívá jako ve snech, v nichž s Vossem sdílí všechny jeho útrapy. Společné chvílky zažívají během horečných snů. Z tohoto dlouhého a mučivého snu je Laura vysvobozena až Vossovou smrtí. Teprve potom je schopna postavit se na vlastní nohy a žít vlastní život, i když ji Vossova památka provází celým dalším životem.

A Fringe of Leaves

Stejně jako *Voss*, i děj tohoto románu je zasazen do období 19.století. Kombinuje napínavý a dramatický osud s morálním hodnocením, hlavně s otázkou dobra a zla.

Nákladní loď Bristol Maid veze manžele Roxbourghovy z Tasmánie domů do Anglie. Loď ale ztroskotá u pobřeží Queenslandu a paní Ellen Roxbourghová je zajata domorodým kmenem, potom co divoši jejího manžela před jejíma očima bezváhání zabijí. Naštěstí se Ellen s pomocí podaří s pomocí bývalého trestance Jacka Chance od divochů utéci. Na útěku mladá žena přemýšlí o svém dosavadním životě a ačkoli nepřestává myslet na svého mrtvého manžela, naváže silný sexuální vztah se svým zachráncem. Když rekapituluje svůj dosavadní život, uvědomuje si, že ani sňatek, díky němuž se dostala do vyšší společenské

třídy, nenarušil její vazby na venkovské prostředí, ze kterého pocházela.

Po ponižujících zážitcích mezi australskými divochy se vrací do Anglie daleko citlivější a chápavější.

The Vivisector

Ústředním hrdinou románu *The Vivisector* je malíř Hurtle Duffield. Jeho postava umožnila Whiteovi prozkoumat, zda existuje nějaký vztah mezi uměním a životem, obzvláště pak mezi životem umělce a jeho dílem a jaký vliv má umělcova tvorba na jeho osobní vztahy. Zabýval se otázkou, jestli umělec „požír“ životy lidí kolem sebe, jen aby získal materiál pro svá díla. Klíčový význam pro interpretaci románu má již jeho název. „To vivisect“ totiž znamená v češtině „pitvat za živa“. V tomto případě je vivisektorem hlavní hrdina knihy malíř, který nepitvá zvířata, ale ke svým pokusům si vybírá lidské bytosti, u nichž převládá nějaká špatná vlastnost, kterou později Hurtle na svých obrazech bez skrupulí zdůrazní.

Zdrojem námětů pro jeho obrazy jsou muži i ženy, lidé, kteří ho během života obdivovali, ale on však kupodivu na obrazech znázornil s krutou přesností jejich slabosti. Takto například rozpitval tělesnou vadu své nevlastní sestry Rhody, dívky slabé tělesné konstituce a postižené hrbem, či erotické představy svých milenek, Nancy Lightfootová, Hero

Pavloussiová, Kathy Volkovová. Přestože se nedočkal uměleckého uznání, nevzdal se své zvrácené ambice, která ho nakonec zahubila.

The Eye of the Storm

Toto dílo je rozsáhlou studií rodiny Hunterových pocházející z Austrálie. Hlavní postavou, kolem níž se celý děj soustřeďuje, je umírající stará žena Elizabeth Hunterová. Elizabeth se často ocitá ve stavu, kdy „sní“. Přestože se ostatním může zdát, že spí, ona bdí a vzpomíná na jednotlivé okamžiky svého života, na zážitky z dětství, na chvíle strávené s dělníky a rodinou na ovčí farmě v Kudjeri ve vnitrozemí, a později na svůj dům v Moretonově ulici u Centennial parku v Sydney.

Důležitým okamžikem se pro ni stal pobyt na ostrově Brumby a to, co tam zažila. Když na krátký okamžik zůstala na ostrově zcela sama, přihnal se uragán, jehož neuvěřitelná síla ničila všechno kolem. Elizabeth se velice bála, ale podařilo se jí se před běsnícím uragánem skrýt. Silné emoce, které prožila Elizabeth Hunterová uvnitř oka uragánu, se přetavily v pokoru a bolest, ale i v pocit neuvěřitelného klidu a půvabu. Našla v sobě sílu ubránit se smrti a poznala, že život je dar, jehož si musí vážit. Místo toho je však nucena čelit hamižnosti svých dětí, Dorothy a Basila, které netrpělivě čekají na matčinu smrt, aby mohly dědit.

Střet reality a fikce

Zvláštní místo v tvorbě Patricka Whitea zaujímají romány *Voss* a *A Fringe of Leaves*. Jsou to díla založená na konkrétních historických událostech, které jsou spjaté s australskou historií. Děj obou románů se odehrává v 19.století a hlavní postavy jsou v kontaktu s poněkud „jinou“ Austrálií, než je ta současná. V 19.století převážná většina lidí chápala Austrálii jako hnízdo zločinu a neřesti. Avšak osobní zkušenost nově příchozích i starousedlíků měla vliv na postupné přehodnocování tohoto zjednodušujícího soudu.

Postavy těchto dvou románů mají svůj autentický základ, protože vycházejí ze skutečných historických osobností. Veškeré geografické i biografické údaje převzal White z historických pramenů, ale vlastní dějovou linii si upravil podle svých potřeb (například to, jak vypadala cesta Ludwiga Leichhardta přes vnitrozemí a jaká muka musela prožívat Eliza Fraserová během svého pobytu mezi domorodci, či to, co se odehrávalo v její mysli).

White tedy jako zkušený zahradník úspěšně narouboval na reálné kořeny kmen, který se pyšní mnoha fiktivními větvemi, a vyrostly mu tak

dva silné a rozložitě stromy, které již po mnoho let přináší plody ve formě čtenářského úspěchu.

Pro postavu Johanna Ulricha Vosse měl Patrick White reálnou předlohu v německém přírodovědci Ludwigu Leichhardtovi, který měl za sebou úspěšnou průzkumnou výpravu na území mezi Sydney a dnešním Darwinem a také v bažinatém okolí Carpentarského zálivu. V roce 1848 stál Leichhardt v čele expedice složené z pěti bělochů, dvou černochoů, sedmi koní, dvaceti mul a padesáti volů, která měla v plánu probádat australské vnitrozemí, ráz západního a severozápadního pobřeží a pozorovat postupnou proměnu flóry a fauny od jednoho pobřeží k druhému. Tato dlouhá cesta měla trvat tři roky, a když po uplynutí této doby nedošla od Leichhardtovy výpravy žádná zpráva, začala se v Sydney připravovat záchranná expedice. Na záchranu již legendárního cestovatele byly vyslány celkem čtyři výpravy. Ani jedna nebyla úspěšná, tak tedy dodnes zůstávají nezodpovězené základní otázky: Zahynula výprava žízň, vysílením nebo rukou divochů? Ztroskotala jen na nepřízní počasí, anebo kvůli organizačním a orientačním chybám? Nepřecenil Leichhardt své schopnosti a síly?

V jednom interview White připomněl dvě události, jež ho inspirovaly k napsání tohoto díla: totiž dojmy z knihy o německém badateli z devatenáctého století Ludwigu Leichhardtovi a jeho vlastní

zážitek ze severoafrické pouště během druhé světové války.

Román *A Fringe of Leaves* je založen na události, která se stala v roce 1836, kdy loď, na které se plavila Eliza Fraserová, narazila na jižní část Velkého bariérového útesu u pobřeží Queenslandu. Posádka se rozdělila do dvou člunů; horšímu z nich velel kapitán James Fraser, doprovázený svou ženou Elizou, která po čtyřech dnech strávených ve člunu porodila. Její dítě bohužel záhy zemřelo a bylo pochováno do moře. Posádce se podařilo přistát, ale byli zajati divochy. James Fraser byl divochy zabit, protože kvůli nemoci nemohl pracovat. Dva námořníci však úspěšně uprchli a dostali se do trestanecké osady, odkud byla vyslána záchranná výprava. Mezi jejími členy byl i irský trestanec John Graham, jehož znalosti domorodého života a jazyka byly základem úspěchu záchranné akce. Zuboženou paní Fraserovou osvobodili jen s velkými obtížemi, protože divoši se nechtěli tak vzácné kořisti vzdát. John Graham za tento čin získal omilostnění a peněžitou odměnu. Paní Fraserová se později vrátila ze Sydney domů do Anglie a ostrov, u jehož břehů ztroskotaná posádka přistála, nese dodnes jméno Fraser Island.

V obou dílech tedy hraje značnou roli důležitost umístění děje na území Austrálie: jednak do jejího vnitrozemí tvořeného z velké části

pouští, v té době ještě neprobádané, nebezpečné, a proto obávané (prostředí románu *Voss*); jednak na divoké pobřeží obydlené domorodými kmeny (pozadí románu *A Fringe of Leaves*). Jak Voss, tak Ellen Roxbourghová musí bojovat sami se sebou, aby zvládli boj s přírodními živly, ale také s místními divochy (aboriginy).

Aboriginové, původní obyvatelé australského kontinentu, byli postupně bílými přistěhovalci odsouváni více do vnitrozemí, podobně jako Indiáni ve Spojených státech. Protože jsou neoddělitelnou součástí australské historie, nemohl ani Patrick White opomenout jejich existenci ve svých dílech, protože na jejich postavách mohl demonstrovat osobitou australskou kulturu a její střet s kulturou bílých přistěhovalců.

Jak aboriginové, jejich kultura a zvyky, tak i specifické podnebí jsou pro Austrálii příznačné, a tudíž velmi významné pro vnímání charakteru této země. Jestliže i po všech zkouškách, kterým nás vystaví pobyt v určitém prostředí, zůstane náš názor a postoj k oné zemi stejný, ne-li lepší, můžeme mluvit o pevné a trvalé identitě. Ne každá osobnost vydrží tolik zkoušek osudu a počasí jako v případech Vosse a Ellen Roxbourghové. Není náhodou, že si White úmyslně vybral silné osobnosti, které mají určitou vizi a vnitřní sílu. Obě postavy mohou působit jako morální vzory pro čtenáře a další generace. Nicméně ne všechny

vlastnosti Vosse byly chvályhodné. Byl přehnaně sebejistý, přesvědčen o svém jedinečném poslání a o obrovské síle své vůle. Považoval se za nadčlověka a myslel si, že se dokáže povznést nad obyčejné lidské „ubohosti“. Dobrovolně si naordinoval mučivá odříkání, která ho měla připravit na velké zkoušky a činy, čekající na něj ve vnitrozemí.

Do protikladu osobnosti se silnou vůlí jsou stavěni ostatní členové výpravy – pan Palfreyman (ornitolog, který se k výpravě připojil, aby trpěl za to, co způsobil sestře), Harry Robarts (mladý nevzdělaný chlapec, který ve Vossovi viděl boha a slepě ho následoval), Frank LeMesurier (hloubavý mladý muž hledající smysl života) a Turner (dobrovolník, který doufal, že ve vnitrozemí nalezne zlatý důl). Všichni své osudy svěřili do Vossových rukou a bezmezně mu důvěřovali. Podle zákona přírody ale přežívá jen ten nejsilnější, což v tomto díle ale není Voss, nýbrž Judd, bývalý trestanec, pro kterého Vossovy vyšší cíle nic neznamenal. Pro něj byl důležitější šťastný život s rodinou na úrodných pastvinách:

Since his own fat paddocks, not the deserts of mysticism, nor the transfiguration of Christ, are the fate of common man.

„Mr Voss, sir, I do not feel we are intended to go any farther. I have thought it over and am turning back.“¹⁹

¹⁹ Voss, s.345

To, že je Voss německé národnosti, hraje v tomto případě velkou roli. Protože Judd se jako bývalý trestanec naučil v Austrálii žít a ztotožnil se s ní. Judd australskou realitu respektoval, jako obyčejný člověk žil podle zákonů přírody a nesnažil se nad nimi zvítězit a zemi si podmanit.

Naopak Voss si sice australskou zemi zamiloval, ale přistupoval k ní jako k materiálu, který chtěl prozkoumat a který si chtěl podrobit. Nebo si alespoň dokázat, že na to jeho duch má dost síly.

Z toho vyplývá, že aby se někdo mohl ztotožnit s Austrálií, musí pochopit nejen historii, ale zároveň přijmout i její klimatické, přírodní a společenské podmínky. Vossova expedice se změnami počasí a s jeho vrtkavostí potýkala dnes a denně. Při cestě do vnitrozemí se postupně vzdalovali příjemným oblastem plným šťavnaté trávy a blížili se horkému peklu pouště. Nepředstavitelné sucho postup výpravy citelně zpomalilo a jejím členům přineslo hlad, a dokonce i smrt.

„They went down to the river, which had almost dried since the last rain. A brown heat was descending like a flat lid.“²⁰

“How thirsty the days were already, the ground opening in cracked mouths, in spite of that good rain, which people will always tell you has

²⁰ Voss, s.175

fallen.“²¹

Ještě dříve než dosáhli centrální pouště, projížděli spoře se vyskytujícími územími, kde existoval život.

*„They had entered a valley sculptured in red rock and quartz, in which a river ran, rather shallow and emotional, but a river of live water such as they could remember ...“*²²

Když však příjemné údolí opustili, vjeli do mrtvé krajiny písku a horka, kde se všechno zdálo být bez života. Cesta byla vysušená sluncem a půda byla žárem tak vyčerpaná, že v ní nic nerostlo. Z nedostatku potravy dokonce zemřelo několik ovcí.

*„So the party entered the approaches to hell, with no sound but that of horses passing through a desert, and saltbush grating in a wind.“*²³

Trosečnice Ellen Roxburghová z románu *A Fringe of Leaves* zaujímá mezi Whiteovými románovými postavami specifické místo. Na rozdíl od Johanna Vosse (sobeckého, arogantního a velikášského badatele) či Elizabeth Hunterové (sobecké, marnivé a povýšené ženy) si

²¹ Voss, s.180

²² *ibid*, s.195

²³ *ibid*, s.336

Ellen „svou“ tragédii nezpůsobila sama, nezasloužila se o ni. Její tragédie byla zaviněna buď navigační chybou nebo spíše vinou špatného počasí, a tím zmenšené viditelnosti, během které loď, na níž se Ellen spolu se svým manželem plavila do Anglie, ztroskotala u pobřeží. Roxbourghovi měli namířeno do rodinného sídla v Cheltenhamu, a to, že nedosáhli svého cíle je nejspíš odrazem Whiteovy averze vůči tomuto místu. White měl na Cheltenham, kde strávil školská léta, špatné vzpomínky a pravděpodobně chtěl Ellen podobných zážitků uchránit. Ztroskotání mělo její návrat znemožnit nebo alespoň ztížit.

Tento román nepojednává pouze o fyzickém ztroskotání, ke kterému ostatně dojde až v polovině knihy, ale odkazuje i na ztroskotání v přeneseném slova smyslu, protože Ellenin život se začal bortit již mnohem dříve.

Román *A Fringe of Leaves* sleduje vývoj ve změně postojů i celé osobnosti. Možná by se dalo říci, že Ellen směřuje ke znovuobjevení samy sebe, nalezení té části osobnosti, která kdysi existovala, ale díky řadě změn během života se skryla hluboko pod povrchem, aby ji nakonec znovu objevila. Dalo by se říci, že jde o znovunabytí dřívější duševní rovnováhy a jistoty a víry ve vlastní sílu a schopnosti.

Ellenina cesta vede z rodné cornwallské vesnice přes bohatou šlechtickou rodinu, do které se provdá, až do Tasmánie, kde žije

manželův bratr, jinak černá ovce rodiny Roxburgovy. Později se ocitá mezi australskými divochy, a nakonec se vrací zpět do civilizace. Během této dlouhé cesty zaujímá zároveň mnoho protichůdných rolí, jež bezmyšlenkovitě přijímá, i když je pro ni připravili druzí. Stává se loutkou v rukou druhých, ať již ve zjemnělé anglické společnosti či mezi divochy v australském kmeni. Sama Ellen takové situace popisuje jako nasazování si masky, která pro ni byla připravena. V jádru byla ale stále sedláková dcera, pouze převlečená za dámu. Tak se otrhaná dívka z farmy mění v „delikátní“ a jemnou viktoriánskou dámu v rukavičkách a manželku, která svého staršího muže miluje pouze z vděčnosti, ale ne z lásky, a nakonec dostává mezi divochy, kterým je vydána zcela všanc. Je zbavena nejen všech vymožeností civilizace, ale její „kostým“ se skládá pouze ze sukně z listí. Kromě této náhražky oblečení je však zcela nahá.

Thus isolated and naked.

*She bent down and began tearing at the vines, in her present state less from reason than by instinct, and wound the strands about her waist, until the consequent fringe hanging from the vine allowed her to feel to some extent clothed.*²⁴

Tím, že z ní divošky strhaly všechny šaty, Elleniny útrapy

²⁴ A Fringe of Leaves, s.244-245

neskončily, protože mušlemi s ostrými hranami, které divoši používali jako nože, ženy ořezaly Ellen všechny vlasy. Na závěr pak svou novou otrokyni pomazaly zvířecím tukem a pomocí uhlíků ačernily její bílou pokožku. Tak málo jim stačilo, aby byla jako ony, stačila pouze primitivní „plastická operace“ bez skalpelu a z Ellen se stala divoška.

Jako žena mezi domorodci přežila patrně proto, že nebyla vzpurná jako muži z jejich lodní posádky, kteří byli zabiti, a možná proto, že byla považována za převtělené zemřelé příslušníky kmene. Ellen Whiteovi sloužila jako skrytá kamera, díky níž mohou čtenáři pozorovat život kmene, jeho zvyklosti a slavnosti.

„As superior beings the men set about gorging themselves with appropriate solemnity. Occasional morsels were thrown to the wretched females, who grovelled in keeping with their humble station, and scooped up the scraps, and shook off the dust before devouring them.“²⁵

U kmene nebylo neobvyklé ani mnohoženství. Každý muž (bojovník a lovec) měl nejméně dvě ženy (matky a kuchařky) a samozřejmě poměrně dost dětí. Až v tomto prostředí si Ellen uvědomila, jak důležité pro život je jídlo. Dokonce si na vlastní kůži vyzkoušela, jak je obtížné potravu získat (v jejím případě ulovit nebo najít v zemi). Pro ženu

²⁵ A Fringe of Leaves, s.247-248

z viktoriánské společnosti to byla poměrně velká změna. Místo obvyklých pochoutek i „obyčejného“ vařeného hovězího, bylo na jídelníčku maso z hadů, klokanů, vačic či leknínové výhonky.

„Food is, after all, life, as she had forgot while sipping chocolate and without appetite nibbling macaroons in Cheltenham.“²⁶

Podobné pocity měl asi White během svého dvouletého pobytu mezi dobytkaři v Snowy Mountains. Aniž musel procházet potupnou proměnou jako Ellen, sám cítil, že mezi kolegy nezapadá, že je odsouván stranou a že se mu posmívají kvůli jeho spisovnému vyjadřování. Vyzkoušel si na vlastní kůži, jak je těžké postarat se o sebe a vydělat si pár liber na živobytí. Taková chvilková nejistota může ovšem člověku prospět, protože si uvědomí, co je vlastně v životě důležité a začne si vážit svobody.

Ellen ale během svého pobytu mezi divochy podobně jako White mezi dobytkaři neumírá. Lze říci, že oba jejich ponižující zkušenost posílila. Tento román není jen historickým románem, ale i psychologickou sondou do nitra osobnosti, o zjištění, zda jednotlivec zkoušky osudu vydrží a jaké bude mít následky. Ellen ze souboje s australským vnitrozemím vychází i přes mnoho šrámů jako vítěz.

²⁶ A Fringe of Leaves, s.259

Rovněž v tomto díle hraje důležitou roli australské prostředí. V době, kdy se příběh odehrává, ve 2.polovině 19.století, byla Austrálie stále ještě britskou treataneckou kolonií. Není proto divu, že pro Ellenina bohatého manžela, Austina Roxburgha, byla Austrálie odpuzující kontinent, v němž se nacházely nezařaditelné rostliny („*Like all the flowers of this country – more strange than beautiful.*“²⁷), nepochopitelní domorodci a deportovaní vyvrhelové. O Austrálii se pouze „otřel“ na zpáteční cestě do Anglie. Bylo to nutné zlo, které musel vystát. I když to byl velmi vzdělaný člověk, pochopit tuto zemi nedokázal a ani nechtěl. Ellen naproti tomu byla schopná v Austrálii na každém kroku nacházet krásy přírody, dokonce i během svého nedobrovolného pobytu mezi divochy. Právě ona otevřenost vůči novým podnětům a schopnost přizpůsobit se novému jí, dalo by se říci, zachránila život.

*„I would find myself wishing to be united with my surroundings, not as the dead, but fully alive. ... I begin to feel closer to the country than to any human being.“*²⁸

²⁷ A Fringe of Leaves, s.33

²⁸ ibid, s.104

„Despite her misery, Mrs. Roxburgh could not remain unmoved by the natural beauty surrounding her.“²⁹

Ellen se mohla vzdát hned v okamžiku, kdy ji divoši zajali a zavraždili jí manžela, ale protože to neudělala, přežila. Pomohlo ji mládí, které strávila v drsné přírodě Cornwallu. Byla zvyklá na nepřízeň počasí, zocelila ji i otcova chladnost vůči ní (také vztah malého Patricka Whitea a jeho otce nebyl příliš vřelý). Naopak její muž, starý, zhýčkaný, nemocný a neuživý člověk, svůj skutečný život ztratil už dávno. Jeho svět byl úzce spjat s knihami, které pro něj byly důležitější než všechno ostatní. Když ztratil knihy, pozbyl smyslu života.

Identita, jakožto něco osobního, charakteristického pro každého jednotlivce, bude zákonitě u různých literárních postav líčena odlišně. V románu *Voss* můžeme konfrontovat vztah k Austrálii na příkladu několika postav:

Pro Vosse byla Austrálie symbolem životní zkoušky, toho, zda je jeho mysl dost silná na to, aby si tuto zemi podrobil (a aby o smyslu a nutnosti cesty přesvědčil i ostatní členy expedice).

Jeho přítelkyně Laura je inteligentní mladá dáma, které si velice dobře uvědomuje veškeré historické a společenské souvislosti. Narodila

²⁹ *Fringe of Leaves*, s.247

se sice v Anglii a na nové prostředí si musela stále zvykat, ale měla pro ně porozumění a respektovala je.

Laura: *„Everyone is still afraid, or most of us, of this country, and will not say it. We are not yet possessed of understanding.“*³⁰

Pan Bonner, Lauřin strýc, je typický materialista, který v Austrálii vidí možnost, jak vydělat peníze a zajistit sobě i rodině dobré zázemí. Díky svému obchodu si může dovolit bydlet v luxusním domě a stýkat se se společenskou smetánkou či pořádat večírky a plesy. Ve srovnání s Anglií Austrálie tedy u něj vyhrává a nabízí mu lepší podmínky k uplatnění.

Pan Bonner: *„Here we are talking about our Colony as if it did not exist until now. ... We have only to consider the progress we have made. Look at our homes, ... and the solid achievement of those men who are settling the land. I do not see what there is to be afraid of.“*³¹

Pan Pringle je spokojený se svou současnou situací a jako praktický člověk by se nevrhl bezhlavě do podniku, na který se chystá Voss. Se svým životem je smířený, nic mu nechybí a i když přiznává možnost, že by vnitrozemí mohlo připomínat rajskou zahradu, zůstává sedět na své židli v bezpečí svého domova a žije poklidný život.

³⁰ Voss, s.28

³¹ ibid, s.29

Pan Pringle: „*There may, in fact, be a veritable paradise adorning the interior. Nobody can say. But I am inclined to believe, Mr Voss, that you will discover a few blackfellers, and a few flies, and something resembling the bottom of the sea.*“³²

Většina kolonistů byla ráda, že žije při pobřeží, v již osídlených a civilizovaných oblastech co nejbliže větších měst a osad, protože tam nacházeli dobré životní podmínky. Přímořské klima poskytovalo dostatek vláh, což pro osadníky, kteří byly valnou částí zemědělci, bylo velmi důležité. Vnitrozemí, které bylo osídleno pouze divochy, je k trvalému pobytu nelákalo. Mezi lidmi o něm pouze kolovala řada pověstí, většinou v tom smyslu, že uvnitř kontinentu se nachází ráj (pro mnohé byl spojen se zlatými doly). Tak ve stejnojmenném románu lidé věřili, že Voss nezemřel, že onen vnitrozemský ráj našel a žije v něm. Pouze Laura díky duchovnímu spojení mezi ní a Vossem věděla, že Voss zahynul.

³² Voss, s.62

Ženské hrdinky

Laura Trelawneyová nebyla jedinou Whiteovou ženskou hrdinkou. Dalšími byly Ellen Roxbourghová a Elizabeth Hunterová. Ženské postavy v díle Patricka Whitea představují svébytný svět. Ženy jako jemná stvoření jsou považovány za „slabší pohlaví“. V případech Laury, Ellen i Elizabeth se ale jedná o velice silné osobnosti, mnohdy silnější než jejich mužští partneři.

Ženské postavy v díle Patricka Whitea tvoří vlastní kategorii. Ellen Roxbourghová (*A Fringe of Leaves*), jejíž postava nebyla zcela smyšlená, na vlastní kůži zažila útrapy během neplánované cesty do nitra kontinentu. Tento zážitek ji na druhou stranu duševně obohatil a do civilizace se Ellen vrátila jako silnější osobnost. To, že její loď ztroskotala, nebyl Ellenin osud, velkou roli zde hrála náhoda a nehoda.

Elizabeth Hunterovou (*The Eye of the Storm*) bychom mohli považovat, stejně jako Ellen, za silnou ženu. Po přestěhování z venkova do Sydney si musela sama zbudovat společenské postavení, což se jí úspěšně podařilo. Vedla společenský život, ale rodinné štěstí ji minulo. Manžel jí zemřel, když byla ještě mladá a děti z rodinného hnízda odlétly co možná nejdříve a nejdále od matky, pro niž byla společnost jiných lidí důležitější než vlastní rodina.

Důležitým okamžikem v životě paní Hunterové byl zážitek z ostrova Brumby, který ji v mysli doprovázel po zbytek života. Na ostrov Brumby byla paní Hunterová pozvána ke známým spolu s dcerou, poté co se Dorothy rozvedla. Brumby byl jedním z ostrovů táhnoucích se podél queenslandského pobřeží pravděpodobně v oblasti Velkého bariérového útesu, tropický ostrov plný bujné vegetace porostlý eukalypty, kopály, sasafrasy, divokými cypřiši, mangrovy, obklopený deštným lesem a oceánem.

Paní Hunterová musela podstoupit docela dlouhou cestu, aby se na ostrov dostala, ale cesta za poznáním, cesta vedoucí k odhalení života, je vždy a za všech okolností užitečná.

Elizabeth si exotické prostředí ostrova okamžitě zamilovala. Byla spontánní, cítila se volná, protože na ostrově žilo pouze několik lidí a obrovský prostor jí navozoval pocit svobody. Ten však byl přerušen zásahem shůry: znenadání se k ostrovu přihnala silná bouře. V hustém dešti začal foukat silný vítr bořící dům. Bylo slyšet „*dunění hromu, ryk vichřice, úpění moře a šlehání drátěného deště*“³³. Elizabeth z domu utekla a schovala se do betonového sklepa. Slyšela, jak venku bouře zuří dál.

³³ Oko uragánu, s. 388

„Nebesa vybuchla a málem vyrvala Elizabeth Hunterovou z police, ale obrovský náraz nebo spad vyčerpaných atomů ji přirazil zpátky.“³⁴

Pak ji ale „probudilo“ ticho a světlo. Když se Elizabeth vyškrábala ze své skrýše, kolem ní se rozprostíral třpytivý klid. Na hladině oceánu pluli ptáci a pokojně zobali z hladiny. Někteří z nich připluli až k ní a beze strachu jí zobali z ruky, v této chvíli si byli rovni. Elizabeth se ocitla v oku uragánu.

Kdyby záleželo jen na její vůli, byla by se Elizabeth v této chvíli rozhodla splynout s pouští kolem a zemřít. Byla ale svědkem čehosi, co změnilo její názor na smrt.

„V tom jí jakási síla, jiná než její ztracená vůle, zkroutila hlavu jako loutce a ukázala cosi nabodlého na zlomené větvi. ... A smrtelný výkřik bezvýznamného, špinavého racka vrátil jejímu životu váhu. Postavila se na rozviklané nohy. Dala se do běhu, po hrstech rvala vzduch a klestila si cestu ke břehu, stará a bláznivá žena, která vzdor svému stáří prožila dosud tak málo.“³⁵

Dostala se zpět do svého úkrytu a schovala se tam. Čekala na ni druhá vlna uragánu, další vichr a liják, který se vracel s bouří. Pak

³⁴ Oko uragánu, s. 389

³⁵ ibid, s.391

okamžik oka hurikánu pominul. To, co v oku zažila, později popisovala jako velkou radost a osvobození od svého těla a všeho nahodilého.

Autor tak čtenářům ukázal další tvář Austrálie, která je na první pohled krásná a exotická, ale na druhé straně může skrývat velká nebezpečí. I v případě paní Hunterové okamžik porozumění a prozření netrval dlouho, ale jeho význam byl pro hrdinku základní. Věděla, že když byla dost silná na to, aby přežila uragán, přežije i nelásku dětí a neduhy stáří. Věřila ve svou sílu žít a tvrdila, že zemře, až bude sama chtít.

Projekce vlastních autorových prožitků

Mezi postavou malíře Hurlta Duffielda a Patrickem Whitem je možno vidět jisté podobnosti: australští čtenáři také Whiteovy romány zpočátku odmítali uznat za umělecky hodnotnou literaturu; ale jeho to neodradilo, vždyť psaní bylo smyslem jeho života. Pokračoval tedy v literárním tvorbě, až se kýženého úspěchu přece jenom dočkal, zatímco Hurlta jeho ambice a snaha o životní dílo, jimiž byl obraz boha v nadživotní velikosti, stály život.

To, jak Hurtle zobrazoval realitu bylo velmi neobvyklé, v některých případech by se dalo říci i nechutné (svou sestru ztvárnil jako odpornou a ošklivou „pythoness“, jednu ze svých milenek namaloval ve velice intimní, až pornografické, poloze u krbu). Možná i díky tomu veřejnost na jeho obrazy hleděla s odstupem a nedokázala plně ocenit jejich uměleckou hodnotu. Hurtle si při malování liboval v krutostech, jimiž své blízké osoby na portrétech obdařoval.

Toto ale není jediná zřejmá souvislost mezi Whiteovým životem a životem jeho literárních postav. Dalším možným paralelám je možno hledat ve vztahu rodičů a dětí.

Vztah mezi otcem a synem Parkerovými má mnoho podobného s Whiteovou vlastní rodinou. White měl se svým otcem chladný vztah,

stejně jako Stan Parker s Rayem. Otec k synovi nemohl najít cestu, existovali spíše vedle sebe než spolu. Skutečně se o něj začal zajímat až když bylo příliš pozdě a Ray měl již svůj vlastní život daleko od rodičů.

Vztah Raye s matkou také nelze charakterizovat jako „normální“ vztah syna s matkou. Amy se sice snažila dát synovi veškerou lásku, které byla schopna, nikdy ale spolu nebyli naladěni na stejnou vlnu. V dospělosti Ray matčinu lásku pouze využíval jako zdroj financí. Bylo to ale jejich tajemství, které otec nesměl odhalit. Stan Parker byl zásadový muž a rozhodně mu bylo proti mysli podporovat synovu zločineckou kariéru. Ray Stana de facto zradil již v okamžiku, když se vzepřel jeho rozhodnutí, aby se vyučil nějakému poctivému řemeslu (otec ho poslal do učení k sedláři, ale Ray brzy z učení utekl).

Smutné je, že ani vztah matka-dcera v případě Amy Parkerové a její dcery Thelmy nelze popsat jako láskyplný. Narozdíl od silného a zdravého Raye byla Thelma již od narození slabá a jak říkávala sousedka, paní O'Dowdová, „byla bledá jako syrovátka“. Jak se později ukázalo, Thelma trpěla astmatem. Z životopisu Patricka White již víme, že on sám měl od dětství astmatické potíže, takže i zde je možné najít spojitost mezi skutečným životem autora a jeho literárním světem. Z Thelmy vyrostla distingovaná mladá dáma, která si potrpěla na čistotu a úpravu. Její ambicí bylo dostat se do města, najít si dobře placenou

práci a proniknout do vyšší společnosti. Stejně jako bratr se chtěla dostat od rodičů, daleko od jejich nudné existence na venkově. Od Raye se však Thelma lišila v tom, že měla naprosto jasnou představu o své budoucnosti a pro její naplnění dělala vše. Nejprve odešla studovat dívčí obchodní školu do Sydney. Po ukončení studia pak začala pracovat v jedné loďařské firmě. Ačkoli pracovala spolehlivě, rychle a kvalitně a všichni si její práce vážili, nebyla příliš oblíbená, pro svou chladnost a odměřenost.

„Then, suddenly, Thelma Parker left the shipping office, where she was getting on, and took a position with a solicitor at a lower salary. She could not have explained with any conviction why she had done this, only that it had to be.”³⁶

O práci v právnické firmě vždy snila, takže si touto změnou zaměstnání splnila svůj cíl. Poznala tam i svého nastávajícího muže, jednoho z šéfů. Pan Forsdyke byl starší než Thelma, ale byl finančně dobře situovaný a pocházel z dobré rodiny. Tato fakta Thelmě ke štěstí a spokojenosti stačila - měli krásný dům, nové auto, koupila si nové šaty a dokonce i kožich.

V případě Parkerovy rodiny bylo mezi rodiči a dětmi více rozdílů, které ale ve většinou souvisely s rozvojem doby a společnosti. Když si

³⁶ The Tree of Man, s.261

staří Parkerovi začali klestit divočinu, aby na ní založili prosperující farmu a neúrodnou půdu proměnili v úrodná pole, splnili si tím sen, který byl typický pro většinu lidí na přelomu 19. a 20.století. S postupem času a rozvojem měst a průmyslu se nové generace začaly odklánět od zemědělství a venkovského života k životu ve městech. Neplatí to ale pouze pro Austrálii, tento trend je pozorovatelný v mnoha jiných zemích světa.

Staří Parkerovi si ponechali kousek půdy, jednu krávu a Stan pěstoval zelí. Stačilo jim to k tomu, aby jejich životy úplně neztratily smysl. V tomto období se oba soustřeďovali právě na hledání smyslu věcí a hlavně smyslu života samotného. Amy byla jednoduchá a poněkud přízemní žena, a tak se tímto problémem dlouho nezabývala. Stan se ale mezitím stále více stahoval do sebe a nechtělo se mu s nikým mluvit. Domníval se, že život, který vede, ho nemůže naplnit a že mu něco důležitého uniká mezi prsty.

V den své smrti ale pochopil, že smyslem jeho života byl život sám, protože poznal, že jej prožil jak nejlépe mohl a nenechal se zkazit majetkem či honbou za společenskou prestiží, ačkoliv se mu zdál vlastní život obyčejný a průměrný. Tohoto „osvícení“ se mu dostalo na vlastním dvorku. To, že si člověk během svého života uvědomí, že žil dobrý a plný život, je asi tou nejlepší odměnou na světě. Stanovi se tohoto prozření

dostalo a umíral šťastný.

Dalšímu střetu generací se věnuje i kniha *The Eye of the Storm*. V tomto případě jde o konfrontaci světa umírající Elizabeth Hunterové, matky Dorothy a Basila. Alfred Hunter, otec a živitel rodiny v jedné osobě, byl majitelem ovčí farmy Kudjeri. Přesnou polohu farmy z knihy nelze vyčíst, ale cesta vlakem (a později automobilem) do Sydney trvala několik hodin. Elizabeth cítila, že život na venkově není určen pro ni, takže při první příležitosti rozhodla o odstěhování se s dětmi do Sydney. Oficiálním důvodem pro odstěhování z Kudjeri byly časté bronchitidy malé Dorothy – „... *abychom utekli těm strašným zimám v Gogongu, po tak žhavých létech.*“³⁷ Elizabeth tehdy skutečně doufala, že sydneyjský vzduch Dorothy pomůže a že se dcera rychle uzdraví, ale „*Ve skutečnosti rozkvetla tenkrát sama – jako jiný květ na téže lodyze.*“³⁸ Dorothy, Thelma, Patrick White – všechny je spojuje nepříjemný zážitek spojený s dýchacími obtížemi v dětství. Elizabeth s dětmi se tedy odstěhovala do města, ale Alfred zůstal na Kudjeri. Stejně jako Stan Parker měl silný vztah k půdě, kterou nechtěl a nemohl opustit. Elizabeth se na farmu vrátila pouze jednou, když ošetřovala manžela na smrtelné posteli. Ani Hunterovy děti si k otci nevytvořily pevný vztah. Když se dozvěděly, že je

³⁷ Oko uragánu, s.63

³⁸ ibid, s.63

otec smrtelně nemocný, poslaly mu pouze dopisy s výmluvami, proč nemohou přijet. Dorothy to prý nedovolovaly „závazky k rodině, do které se provdala“ a Basil se vymluvil na svou pracovní vytíženost v divadle - „P.S. Nikdo si nedovedete představit, jak se herec, který hraje Makbetha, nadře.“³⁹ Pan Hunter zřejmě ani nespolehal na to, že by ho děti přijely navštívit, proto jej jejich reakce nijak nepřekvapila.

Ani Basil s Dorothy neměli v úmyslu strávit svou budoucnost v rodinném sídle v Sydney. Usoudili, že čím dále budou žít od matky, tím lépe. Dorothy se tedy provdala do Francie a Basil se věnoval herecké kariéře v Londýně. Důvod, pro který by se vrátili do vlasti, musel být velice vážný. Dorothy přijela na krátkou návštěvu po rozvodu, a potom přijeli oba v době, kdy matka umírala. Nepřijeli ji ale podpořit a rozveselit, nýbrž se rozhodli vrazit jí nůž do zad. Oba totiž velmi potřebovali peníze. Doufali, že matka brzy zemře, a oni dva se podělí o dědictví. Aby mohli prodat dům v Moretonské ulici, rozhodli se dát matku do domova.

Basil: „*Když se začnou staří lidé podobat nemluvňatům, jistě toho tolik nepotřebují: pohodlnou postel, vlídné zacházení a pořádnou zásobu piškotů.*“⁴⁰

³⁹ Oko uragánu, s.189

⁴⁰ ibid, s.244

Dorothy: „*Tak směšně velký dům pro jednu starou ženu! A ke všemu upoutanou na lůžko!*“⁴¹

I přesto, že spolu oba sourozenci nikdy dobře nevycházeli, našli v sobě pro svůj společný cíl spojence, což je sblížilo. Dorothy si uvědomovala, že svého bratra zná opravdu velmi málo, vztah mezi nimi nebyl nikdy přátelský, ale spiklenectví jejich vztah vylepšilo, dalo by se říci, že proteplilo. Sice je pozitivní, že mezi sebou konečně vytvořili nějaké pouto, ale důvod nebyl vůbec chvályhodný - očekávání matčiny smrti. Elizabeth ovšem plán svých potomků vyтуšila. A až zážitek během oka uragánu ji naučil vážit si života; tvrdila, že pokud nebude sama chtít, pak nezemře. Když vycítila, že ji na světě nic nedrží, nebránila se smrti, a svým odchodem jistě své hamižné děti potěšila. Jediní, kdo pro ni skutečně truchlili, byli služebné a ošetřovatelky, které byly u paní Hunterové zaměstnané. Její vlastní děti ani nepřišly na pohřeb. Do kanceláře k notáři ale kvůli závěti přišli oba, dokonce dříve než v domluvenou hodinu.

Srovnání všech Whiteových dostupných románů nakonec vede k závěru, že vztahy mezi rodiči a dětmi autor vždy líčí jako napjaté a nenaplněné. Nepochopení a problémy, které vznikaly již v dětství, se postupem času vždy jen prohlubovaly.

⁴¹ Oko uragánu, s.207

Stejně je tomu i v románu *The Vivisector*, kde musí Hurtle řešit vztahy s vlastními rodiči, Duffieldovými, a zároveň s Courtneyovými, kteří jej od vlastních rodičů adoptovali. Pocházel z chudého předměstí, matka byla pradelna, otec sbíral prázdné lahve a pak je prodával. Malý chlapec byl na svůj věk velmi vyspělý, ještě před nástupem do školy uměl číst a psát, dokonce znal základy latiny. Jedinec může ze skupiny vrstevníků vyčnívat mnoha způsoby. Hurtle vyčníval tím, že byl inteligentní. Být inteligentní není samozřejmě žádná ostuda, ale malému Hurtlovi byla jeho „odlišnost“ neustále předsouvána a byl za ní kárán. Když začal chodit do školy, učitelka mu dokonce řekla: „*Remember that people will dislike you if you pretend to know more you do.*“⁴² Jako řešení situace, ve které se Hurtle ve škole ocitl, ho doporučila poslat do vyšší třídy, kam sice zapadl intelektuálně, ale ne psychicky a fyzicky – v těchto ohledech byli jeho noví spolužáci vyspělejší. Bylo mu tedy souzeno i nadále se něčím odlišovat.

Jeho génia si všimla paní Courtneyová a rozhodla se ho „adoptovat“. Chlapec si tím svým způsobem polepšil, měl více možností a Maman mu zařídila i domácího učitele. Když později Hurtle přemýšlel o svém nynějším postavení, uvědomil si, že se alespoň nemusí za svou

⁴² *The Vivisector*, s.42

novou matku stydět, „... *he became ashamed of his shabby, silly mother*“⁴³.

V nové rodině byl v těsnějším kontaktu se služebnými a se svou novou sestrou Rhodou. S těmito osobami navázal lepší vztah než s novými rodiči. Stejně tomu bylo i v životě Patricka Whitea, který měl problémy s definováním svého vztahu k rodičům, protože bydleli v odděleném bytě a stále mezi nimi přetrvávala určitá bariéra, ale bydlel v bytě se sestrou, chůvou a služkou, ony byly jeho rodinou. Vztah k novým rodičům byl odsouzen k nezdaru, Hurtle byl pro ně spíše domácím mazlíčkem, který byl něčím neobvyklý a velmi inteligentní. Alfreda Courtneyová po Hurtleovi vyžadovala, aby ji nazýval „Maman“: *„Mother“ would sound far too severe, and „Mummy“, I think, is not for boys. I’ve been thinking you might call me „Maman“. That’s the French. It’s so pretty. And will sound different.*“⁴⁴ Podobně se dohodli i na oslovení otce: *“Father”, she said, “is satisfied you should call him “Father”. “Dad” I don’t like at all. It can sound – not common – but blunt.*“⁴⁵ Oslovení „otec“ je expresivně neutrální a zní odměřeně. Malé děti většinou oslovují rodiče „tati“, „mami“ („tatínku“, „maminko“), zdrobněliny naznačují citový příznak. Vždyť rodiče jsou pro děti prvními

⁴³ The Vivisector, s.30

⁴⁴ ibid, s.91

⁴⁵ ibid, s.90

idoly, ve jejichž společnosti tráví mnoho času, a vazby mezi nimi se tak posilují.

Nová rodina pro Hurlta znamenala i zcela novou identitu spojenou s jiným jménem a se změnou sociálního prostředí. Z Hurlta Duffielda se stal Hurtle Courtney, který se z chudé Cox Street ocitl v okázalém rodinném sídle Courtneyových v Sunningdale.

V době dospívání měl Hurtle dojem, že je mu Sunningdale malý, jeho osobnost potřebovala větší tvůrčí prostor a více svobody. Z vlastní vůle se rozhodl přihlásit se do armády. V Evropě vypukla 1.světová válka a Hurtle se jako příslušník australsko-novozélandských sborů (ANZAC) přímo účastnil bojů v Gallipoli.

Další paralelu s vlastní zkušeností Patricka Whitea tvoří časté přesuny jeho postav mezi evropskou a australskou realitou. Whiteovy sympatie vůči oběma těmto komunitám spolu neustále soupeří a zdá se, že ani on sám nedokáže přesně říci, zda vítězí první nebo druhá. Jelikož v Evropě trávil značnou část svého života, můžeme v jeho dílech nalézt mnoho odkazů na evropské prostředí. Všechny uvedené příběhy se ale odehrávají na australském kontinentě, i když jejich hrdinové mohou mít určité spojení s Evropou. Zdá se, že Evropa vždy představuje respektovaný kulturní vzor.

Basil Hunter odjel do Londýna hrát a stal se z něj proslulý herec. Dá se tedy říci, že v Evropě našel své štěstí. Na rodnou zemi a sounáležitost s ní zcela zapomněl. Chtěl být slavný, a to by se mu nejspíš v Austrálii nepodařilo.

Jeho sestra Dorothy se do Evropy provdala. Od mládí snila o tom, že se provdá za šlechtice. Nakonec si ji vybral francouzský kníže a z Dorothy se stala kněžna Lascabanes. Jejich manželství ale nemělo mít dlouhé trvání. Nebylo šťastné také kvůli tchýni, která Dorothy nazývala *notre petite Australienne* (naše malá Australanka) a dávala jí v narážkách najevo, že její syn je „vášnivý lovec“, který zřejmě nelovil pouze zvěř, ale i ženy. Francouzská společnost si Dorothy dobírala pro její špatnou francouzštinu, i když zároveň tím pro ně byla zajímavá a exotická. „*Neštěstím Dorothy Hunterové bylo, že si nejfrancouzštěji připadala v Austrálii a nejaustralštěji ve Francii.*“⁴⁶ I zde je možné spatřit spojení mezi životem autora a jeho literární postavy. V tomto případě ale autor, muž, své vlastní pocity vložil do ženské postavy.

Dorothy Hunterová ale měla k opuštění rodné země ještě jeden důvod, a tím byla matka. Paní Hunterová byla společensky vlivná a oblíbená osoba a její dcera tak neustále žila v jejím stínu. V Evropě, daleko od matky tak mohla žít podle svých představ, i když ne v příliš

⁴⁶ Oko uragánu, s.47

velkém komfortu, protože po rozvodu získala pouze pár šperků a musela se spokojit s malým pařížským bytem. Přesto tam žila ráda a cítila se svobodná.

Když se po rozvodu vrátila na krátkou dobu do Austrálie, necítila se dobře. Zaprvé skoro zapomněla mateřštinu; „... *jazyk, kterému odvykla, ji nutil prskat.*“⁴⁷ a zadruhé se nechtěla vracet pod matčina ochranná křídla, která ji zakrývala více, než si přála.

Voss, Laura Trelawneyová a Roxbourghovi tvoří skupinu postav, které spojuje evropský původ.

Voss byl původem z Německa. Ze země, s jejíž historií je spjata postava neslavně proslulého diktátora Adolfa Hitlera. White dal Vossovi některé diktátorské vlastnosti, které byly ale k vedení expedice a ke zdolání australského vnitrozemí nezbytně nutné. Hitlera a Vosse spojuje myšlenka „nadčlověka“. Nadčlověk je bytost zproštěná jakýchkoli lidských omezení a slabostí, je to vyšší vývojové stádium člověka, které překonává lidskou bytost v sobě zavržením omezující lidské morálky a plně následuje svoji vůli k moci. Jen takový člověk je schopen svou činností tvořit hodnoty. Tato filozofie, v Evropě zneužitá nacistickou ideologií, se odráží i v postavě Johanna Ulricha Vosse, jehož ovšem nadměrná víra ve vlastní síly nakonec stála život.

⁴⁷ Oko uragánu, s.46

Laura Trelawneyová se narodila v Anglii a do Austrálie se dostala jako malá holčička. S budováním australské identity mohla tedy začít od raného věku, k čemuž jí pomohl i fakt, že v této zemi strávila celý svůj život.

Také Roxbourghovi byli původem z Anglie. Austin jel do Austrálie s předsudky, že je to zvláštní země plná trestanců a divochů, ve které hodlal strávit pouze nejnútnejší čas a co možná nejdříve se vrátit domů, do Cheltenhamu. Ellen byla vůči nové zemi otevřenější a přístupnější, protože jí hodně připomínala rodný Cornwall.

Pro Hurlta Duffielda byla Austrálie domovem. Měl sice možnost navštívit řadu evropských zemí, ve kterých se mu i líbilo, ale vždy se rád vracel domů, do Austrálie. Po několika dnech strávených v Řecku si uvědomil, že skutečně žít může pouze ve Flint Street (Sydney), „*inside his skull*“. Ke štěstí mu stačilo čisté plátno, několik štětců a klid, ve kterém mohl svobodně rozmýšlet nad svými obrazy.

Whiteova menšinová identita

Ke správnému vnímání vlastní identity je zapotřebí vytvořit vhodné podmínky, a to nejen podmínky historické, či podnebné, ale i podmínky společenské, jež každého jedince obklopují. Společnost nemůže

utvářet konfliktní situace tím, že podporuje skupinové averze či předsudky. To je ovšem ideál, ve skutečnosti se o žádné společnosti na světě se nedá říci, že je stoprocentně tolerantní. V každé pospolitosti existuje alespoň jeden pozůstatek z minulosti. Současná společnost je odhodlána minulé tabu a bariéry bourat, protože uznává právo jednotlivce na svobodný rozvoj a odlišný názor, i když tento proces je často zdoluhavý a naráží na různé překážky.

Například ještě v nedávné minulosti byla společnost velmi málo tolerantní vůči homosexualitě. V 60. a 70. letech minulého století téměř všechna tradiční společenství odmítala odlišnou sexuální orientaci, či jinou odchylku od „normálu“. Rovněž Patrick White musel dlouho usilovat o to, aby ho společnost přijala a uznala i jako homosexuála, a tak je obdivuhodné, že se homosexualitě ve svých dílech nevyhýbal.

I někteří Whitovi literární hrdinové se potýkali s podobnými problémy jako on sám. Nejotevřeněji je téma bisexuality a transvesticismu zpracováno v románu *The Twyborn Affair*, jehož hrdina Eddie Twyborn má mužské tělo a ženské vědomí. Eddie / Eudoxia / Eadith Twyborn, je vlastně dvakrát narozenou „*twice-born*“ bytostí a při hledání vlastní identity používá různé vnějškové převleky.

Narodil se jako Eddie, dále byl Eudoxií, milenkou stárnoucího řeckého muže v jižní Francii. Pak se pro změnu objevuje po první světové

válce v Austrálii jako Eddie, válečný hrdina, a ještě později, během druhé světové války, se přeměňuje na Eadith Trist, majitelku prvotřídního londýnského nevěstince.

Životní naplnění a přirozenou sexuální orientaci nenalézají ale ani jako muž, ani jako žena. Naučí se však během života cenit si přátelství. Zjistí, že každý muž má v sobě ženské a každá žena naopak mužské prvky a že tato „hermafrodita“ je symbolem celistvosti každého jedince.

Podobně jako Ellen Roxbourghová z *A Fringe of Leaves*, je Eddie souhrnem mnoha osobností a zkušeností, a pokus o jejich spojení se v příběhu nenaplní, protože v závěru knihy je Eddie roztrhán bombou. Způsob jeho smrti vybral White zřejmě záměrně. Celý život se Eddie zmítal mezi různými rolemi, mezi různými identitami. Vnitřně se cítil roztrhán, a stejně tak i zemřel.

Román je záměrně rozčleněn do tří rozdílných částí se třemi odlišnými postavami, ale na závěr zjistíme, že všechny tři postavy jsou vlastně jen jedna.

Tato kniha musela rozhodně pro autora znamenat velmi mnoho, protože konečně mohl ventilovat problémy, které se ho trápily v osobním životě. Naštěstí v 80. letech již byla australská společnost připravená seriózně se těmito otázkami zabývat.

Zmínku o homosexualitě je možno nalézt i v románu *The Vivisector*.

Pan Caldicott, majitel galerie a Duffieldův umělecký agent byl homosexuál, který se do Hurtle zamiloval. S odstupem času to Hurtle přiznal neznámému muži, kterého náhodou potkal a se kterým se dal do řeči.

„Maurice Caldicott was my agent – and friend – a dealer who took me up, and stuck to me – for the wrong reason, I found out. He was in love with me.“

„What – a man?“

„Why not? He was a human being, and human beings aren't allowed to choose what they shall love: woman, man, cat – or God.“⁴⁸

Jeho ústy promlouval samotný autor, který se obával, že by jej po odhalení vlastní homosexuality veřejnost zavrhla, i když tím nepáchá žádný trestný čin, jen miluje lidskou bytost. Zda je tou bytostí muž nebo žena, by nemělo být rozhodující. Člověk buď miluje nebo ne, lásku k bližnímu svému neporovnáváme podle toho, je-li to žena, muž, či Bůh.

White vložil tato slova do úst umělci, neboť ti byli vždy označováni za bohémy, a možná proto byli pro společnost přijatelnější. Jeho slova mohla být považována za avantgardní výstřelek moderně smýšlejícího muže, ale přesto byla vyřčena a čtenáři se s nimi mohli konfrontovat. Z

⁴⁸ The Vivisector, s.260

těchto ukázek lze soudit, že homosexuálové a jedinci s odlišnou sexuální orientací musí o své místo ve Whiteově fiktivním světě bojovat o něco urputněji, než „ten početnější zbytek“.

Whiteova dramatická tvorba

Divadlo si Patrick White oblíbil již v dětství, kdy se často cítil osamělý, izolovaný od rodiny i vrstevníků. Tehdy se začala rozvíjet jeho fantazie. V tomto věku začal s matkou navštěvovat divadelní představení a divadlo si zamiloval. Svě první divadelní hry napsal již během pobytu v penzionátu. Na univerzitě v Cambridge napsal další hru, která byla dokonce sehraána skupinou amatérských herců. Hry z jeho raného období nebyly kritiky ani diváckou veřejností přijaty s nadšením, uznání mu přinesly až hry z pozdější doby.

Faktem ale stále zůstává, že svou literární kariéru začínal Patrick White jako autor básní a divadelních her, i když je uznávaný spíše pro své romány. Jeho první dvě hry, *School for Friends* a *Bread and Butter Women*, se v Sydney hrály již v roce 1935.

Mezi Whiteovy nejznámější divadelní hry patří *The Season at Sarsaparilla*, *The Ham Funeral*, *A Cheery Soul* a *Night on Bald Mountain*.

Ve hře *The Season at Sarsaparilla* se White vrací do svého smyšleného předměstí Sarsaparilly, které mu sloužilo jako plodný zdroj satiry, jíž rozhodně nešetřil při popisu jejích obyvatelů. V tomto případě si vzal „na mušku“ rodiny Pogsonových, Boyleových a Knottových. Všichni prožívají průměrný život a snaží se přizpůsobit svému okolí.

Některým se i přesto podaří své touhy naplnit, ať je to třeba přání vyhnout se stereotypu a průměrnosti (za jakoukoli cenu). Whiteova Sarsaparilla je místo, které spousta lidí velmi dobře zná. Je to místo, kde se i obyčejný člověk pokouší překročit chmurnou, nudnou a monotónní každodennost, která se přece jen jednoho dne omrzí.

I ve svých dramatech se White pokoušel ukázat na jevy, které sice opravdu ve společnosti existovaly, ale ta je odmítala připustit a její postoj k nim by bylo možno nazvat moralistickým. Ve hře *The Ham Funeral*, napsané v roce 1947, je během pohřební hostiny nalezen v odpadkovém koši potrácený plod. Je velice pravděpodobné, že australská společnost jednoduše nebyla připravena na to, aby byly takto veřejně diskutovány otázky potratů. Autor chtěl zřejmě pouze poukázat na realitu, až je již jakákoliv. Každý jedinec v kterékoli době by měl být schopen utvořit si na svět kolem sebe svůj vlastní názor. A jedním z nejzaručenějších zdrojů informací o okolním světě jsou média, a tedy i knihy. Bohužel ale byly i doby, kdy nebyla média svobodná a jejich život závisel na rozhodnutí někoho z vyšších míst. Jeden z nich kdysi rozhodl o tom, že Whiteova hra *The Ham Funeral* se nesmí hrát na veřejnosti. Tento zákaz byl zrušen až v roce 1961, kdy na ni byla zřejmě společnost dostatečně psychicky „připravena“.

Drama *A Cheery Soul* je adaptací povídky vyprávějící o slečně

Dockerové, která se díky své přehnané dobrotě odcizuje všem svým blízkým. I tato hra se odehrává na Whiteově smyšleném předměstí, v Sarsaparille. Slečna Dockerová má potřebu radit lidem vždy, když dělají něco špatně. Ať je to vaření, pečení, či kázání. Ona sama věří, že to, co dělá, je v úkol daný jí od Boha, jejího nejlepšího přítele. Když se sarsaparillští dověděli, že slečna Dockerová nemá kde bydlet, učiní dobrý skutek a nabídnou jí ubytování v jednom z domů ze sousedství. Ona ale v konání dobra nehodlá přestat a poté, co harmonický a spořádaný život svých zachránců převrátí svými radami vzhůru nohama, musí odejít do domova důchodců. Ale ani tam nedokáže neradit. Nechápe, že odolnost ostatních proti jejímu „dobru“ má své meze.

Závěr

Pomocí analýzy románů Patricka Whitea (*The Tree of Man*, *Voss*, *The Vivisector*, *The Eye of the Storm* a *A Fringe of Leaves*) se podařilo definovat pojem australské identity, jako pocit součásti či členství v australské společnosti, což v praxi znamená být ochoten a schopen přijmout veškeré znaky, které nese země a kultury, v níž daný jedinec žije.

Dalším zjištěním je fakt, že pojetí australské identity se mění s hlavní postavou každé knihy. Zároveň ale některé postavy mají podobné vlastnosti a reagují stejně na životní události. I když je autor sám muž, jeho ženské hrdinky se vyznačují větší morální a psychickou silou a vyšší schopností obstát ve zkouškách osudu.

Přijetí identity se také mění spolu s vývojem v čase – lidé z 19.století (Voss, Ellen Roxbourghová) většinou museli o své štěstí tvrdě bojovat a byli vystaveni střetu s aboriginy, zatímco postavy ze současnosti se musely vyrovnávat se zcela jinými problémy, např. s rozmachem měst a jejich postupným přesahováním do venkovských předměstí.

Informace, které čtenářům White o Austrálii předkládá a které jsem našla v textech, jsem konfrontovala se skutečností a došla jsem

k závěru, že White zasazuje fiktivní děje do reálného prostředí s použitím existujících geografických názvů, což mu umožňuje vytvořit přesvědčivý obraz skutečné Austrálie.

Utváření australské identity Whiteových postav postav Stana Parkera (*The Tree of Man*), Johanna Ulricha Vosse (*Voss*), Hurlta Duffielda (*The Vivisector*), Elizabeth Hunterové (*The Eye of the Storm*) a Ellen Roxbourghové (*A Fringe of Leaves*) bylo ovlivněno historií (jejíž součástí jsou aboriginové a trestanci), geografickými realie země (různá místa na území Austrálie, ale hlavně město Sydney), podnebné podmínky a počasí (období sucha a dešťů), sociální zařazení postav (rozdíl životem ve městě a na venkově a také sociální postavení rodin Duffieldových a Courtneyových), hospodářský vývoj země (chov ovcí v 19.století), ale i funkce jazyka (australská slovní zásoba v románu *The Vivisector*).

Ze srovnání údajů z Whiteovy biografie se skutečnostmi popisovanými v jeho románech vyplývá, že White své zkušenosti předává všem svým literárním hrdinům. Někdy se jedná o podobnosti faktografické, jindy o životní situaci či o osobní zážitek.

Summary

The diploma paper attempts to deal with the conception of "Australian identity" defining it as a feeling of being part of Australian community. Virtually, it means to be able and willing to share the common experience of the people who have lived there. The conclusions are drawn from an analysis of the following novels by Patrick White: *The Tree of Man*, *Voss*, *The Vivisector*, *The Eye of the Storm* and *A Fringe of Leaves*.

The conception of Australian identity varies with every character, but at the same time, some of the characters possess similar qualities and react to their surroundings in a similar way. Though the author is a man, his female characters are always stronger and they can stand firm in difficult situations. Their moral and mental strength is very often higher than that of their male counterparts.

The acceptance of Australian identity also varies with the times – people from the 19th century (Voss, Ellen Roxborough) had quite difficult lives because they decided to settle in a new country where they had to start from scratch colonizing an unknown land and dealing with the aborigines, both of which were not easy tasks at all. On the other hand, the characters of White's "contemporary" novels had to face up to

completely different problems, such as coping with life new cities expanding in the rural suburbs.

White's fictitious Australia is a true portrayal of real Australia, because his using authentic geographical names enhances the image of actuality.

The conception of Australian identity in White's characters, such as Stan Parker (*The Tree of Man*), Johann Ulrich Voss (*Voss*), Hurtle Duffield (*The Vivisector*), Elizabeth Hunter (*The Eye of the Storm*) and Ellen Roxborough (*A Fringe of Leaves*) was influenced by history (including aborigines and convicts), geography (White's favourite setting was Sydney), climatic conditions (raining seasons and droughts), social environment (especially the differences between living in the country and in a big city), Australian economic development (sheep breeding in the 19th century) but also the use of language (Australian vocabulary in *The Vivisector*).

When comparing White's biography with his literary works it can be concluded that all his characters share some of his own experiences, usually the bitter ones. Once it is a factual similarity, another time it may be a situation or personal ordeals.

Literatura

Primární:

White, P.: A Fringe of Leaves, Vintage London 1997

White, P.: Oko uragánu, Překlad: Čejka, M. Odeon Praha 1978

White, P.: Poušť Johanna Vosse, Překlad: Přidal A. Svoboda Praha 1980

White, P.: Strom člověka, Překlad: Přidal A. Svoboda Praha 1984

White, P.: Sukně z listí, Překlad: Přidal A. Odeon, Praha 1986

White, P.: The Tree of Man, Vintage London 1994

White, P.: The Vivisector, Penguin Books Ltd, Harmondsworth 1973

White, P.: Voss, Vintage London 1997

Sekundární:

Austrálie – Společník cestovatele, Euromedia Group, Praha 2001

Dennis, A.: Spotlight on Australia, Oxford University Press Melbourne
2000

Nobel Lictures, Literature 1968-1980, Editor-in-charge Tore Frangsmyr,
Editor Sture Allén, World Scientific Publishing Co., Singapore 1993

The Oxford Companion to Australian Literature, ed. Wilde, Hooton,
Andrews, Oxford University Press Australia 1991

<http://abc.net.au/arts/white/default.html> (Why bother with Patrick White
– the official website)

<http://nobelprize.org/literature>

http://en.wikipedia.org/wiki/Patrick_White